

Til Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Deres ref.: 24/879

Dato: 27.05.24

Høring NOU 2024:3 Felles innsats mot ekstremisme: Bedre vilkår for det forebyggende arbeidet

Norges Røde Kors takker for muligheten til å avgi høringsvar til Ekstremismekommisjonens rapport. Kommisjonen har gjort et grundig arbeid knyttet til sammensatte og komplekse problemstillinger.

Gjennom våre aktiviteter arbeider Røde Kors med å inkludere, skape samhørighet og ha dialog om temaer som konflikt, krig og urett, som kan bidra til forebygging av radikaliserings. Vi vet at utenforskap er en sårbarhetsfaktor for ungdom som står i fare for å bli radikalisert, og at inkludering og deltakelse er viktige tiltak i forebyggingsarbeidet.

Kommisjonens rapport deler tiltak og anbefalinger inn i fire hovedområder, og våre innspill følger disse:

Bedre organisering og mer forpliktende samarbeid

Røde Kors er glad for at kommisjonens rapport vektlegger viktigheten av at sivilsamfunnet er en bidragsyter i det forebyggende arbeidet. Røde Kors bidrar allerede i forebyggingsarbeid mot radikaliserings, og et helhetlig samarbeid mellom myndighetene og frivilligheten både lokalt og nasjonalt vil kunne styrke det forebyggende arbeidet. Røde Kors ønsker at frivillige organisasjoner inkluderes i arbeidet med oppfølging av rapporten.

Å fremme tilhørighet, deltakelse og inkludering er noe av det viktigste vi som sivilsamfunn kan gjøre for å forebygge rekruttering til ekstreme miljøer. Røde Kors etterlyser en tydeligere og langsiktig satsing på lavterskel møteplasser av god kvalitet for unge. Røde Kors' Fellesverk er ungdomshus med gratis aktivitetstilbud for alle mellom 13 og 25 år. Ungdomshusene har blant annet åpen møteplass, gatemegling, leksehjelp og arbeidstrening. Behovene er større enn før, og større enn hva vi kan dekke. Det er behov for langsiktig støtte og at tilskuddsordningen *Tilskudd til inkludering av barn og unge* (kap. 846, post 60) økes betydelig. Vi anbefaler også at myndighetene gjennom sine tilskuddsordninger bevisstgjør og ansvarliggjør organisasjoner og virksomheter som mottar tilskudd til forebyggende arbeid slik at det jobbes aktivt med tematikken.

Kunnskaps- og kompetanseløft i det forebyggende arbeidet

Røde Kors anbefaler at regjeringen legger til rette for økt samarbeid på tvers og kunnskapsdeling mellom det offentlige og frivillige organisasjoner. Ansvar for å opprette arenaer for dette samarbeidet kan for eksempel legges til et nasjonalt kompetansesenter – som kommisjonen foreslår kan ha et sentralt ansvar for det forebyggende arbeidet.

Vi ønsker gjerne kompetanseheving og gode verktøy for hvordan vi kan oppdage og avverge at enkeltpersoner havner i risikogruppe for radikaliserings. Vår erfaring tilsier imidlertid at kompetanseløft krever ressurser, og vi ber om at kompetansehevingstiltak finansieres gjennom en tilskuddsordning.

Røde Kors har et bredt nedslagsfelt både når det gjelder medlemmer, frivillige, målgruppe og publikum for øvrig, og dermed et stort potensiale for å spre kunnskap og kompetanse om tema radikaliserings og ekstremisme. Fenomenkunnskap er viktig for å skape en felles forståelse for å unngå misforståelser, stikke hull på etablerte myter, samt etablere en felles forståelse av hvor frivilligheten kan bidra og ikke minst hvor vårt ansvar opphører.

Bedre ivaretagelse av og medvirkningsmulighet for utsatte grupper

Røde Kors erfarer at dialog med barn og unge om det som berører dem, med fokus på radikaliserings, rasisme og diskriminering, gir økt kunnskap om hva barn og unge står i av utfordringer. Det gir også barn og unge mulighet til å medvirke til endringer i sitt lokalmiljø. Vi ber regjeringen legge til rette for lokale arenaer der unge kan bli lyttet til og få mulighet til å gi tilbakemelding på hvordan offentlige tjenester kan bidra til at ungdommen opplever økt tillit til det offentlige. Innspillene bør brukes til å hjelpe ungdommene i enkelt saker og som innspill til en eventuell endring av tjenestene.

Styrket oppslutning om demokrati og menneskerettigheter

Rapporten anbefaler å øke inkluderings- og dialogkunnskap gjennom blant annet Dembra, som har bred erfaring på området gjennom flere år. Røde Kors vil minne om at det er mange organisasjoner og myndighetsaktører som har mye kunnskap, ressurser og kompetanse på området. Røde Kors anbefaler at organisasjoner inviteres bredt inn til et samarbeid og kompetansedeling om verktøy vi vet forebygger polarisering og danning av fiendebilder. Aktuelle organisasjoner å invitere kan blant annet være Røde Kors Gatemebling, Konfliktrådene, Nobels Fredssenter, Nansen Fredssenter, Dialogpilotene og ulike Veivisere.

Om Røde Kors sitt forebyggende arbeid

Røde Kors jobber innenfor flere av områdene som trekkes fram i rapportens forebyggingstrekant. Det gjelder særlig på byggende og selektivt nivå, men også reintegrering/EXIT, indikativt og universelt nivå. Røde Kors møter målgrupper som kan være i særlig risiko for radikaliserings og driver forebyggende arbeid blant annet gjennom disse aktivitetene:

- *Våre verksteder i Gatemebling¹ lærer unge om hvordan konflikter, fiendebilder og polarisering oppstår, og ungdommene får verktøy for å motvirke dette.*
- *Våre Visitorer i fengsler² reduserer risiko for isolasjons- og fengslingskader, skader som kan bidra til utenforskap.*
- *Røde Kors Nettverk etter soning (NES)³ hjelper innsatte og løslatte som vil endre livssituasjonen sin, og omfatter en-til-en oppfølging og sosiale møteplasser.*
- *Barnas Røde Kors⁴ og Fellesverket⁵ tilbyr møteplasser og gratis fritids- og inkluderingsaktiviteter til barn og unge, særlig til dem som ikke har andre fritidsaktiviteter.*

Med vennlig hilsen
Øistein Mjærum
Direktør, Kommunikasjon og samfunn
Norges Røde Kors

¹ [Gatemebling - Røde Kors \(rodekors.no\)](https://rodekors.no/gatemebling).

² [Besøk til innsatte i fengsel - Røde Kors \(rodekors.no\)](https://rodekors.no/besok-til-innsatte-i-fengsel).

³ [Nettverk etter soning - Røde Kors \(rodekors.no\)](https://rodekors.no/nettverk-etter-soning).

⁴ [BARK - Røde Kors \(rodekors.no\)](https://rodekors.no/bark).

⁵ [Fellesverket - Røde Kors \(rodekors.no\)](https://rodekors.no/fellesverket).